

Rom 1, 17

17: For i det åpenbares Guds rettferdighet av tro til tro.

Som det står skrevet: Den rettferdige av tro, skal leve.

Med dette verset forklarer apostelen hvorfor evangeliet er en Guds kraft til frelse. Han sier grunnen er at evangeliet åpenbarer Guds rettferdighet, som er det eneste grunnlag for at noen kan bli frelst. Men hva er det apostelen her mener med Guds rettferdighet? Det apostelen her, og mange andre steder i brevet hans, mener med "Guds rettferdighet", er noe fullstendig nytt og ukjent for de fleste mennesker, også innen den såkalte kristenhet. En må "være innvidd" i den hellige Skrifs uttrykksmåte i sin alminnelighet, og apostelens eget språk i særdeleshet, for å forstå dette uttrykket. De som ikke er kjent med denne talemåten, vil ut fra selve ordvalget oppfatte Guds rettferdighet som den egenskapen hos Gud som peker hen på hans rettferdighets-krav, og dermed er skrekkelig i sin dom over syndere. Men her, som så mange andre steder, har dette uttrykket en helt spesiell betydning, og står for noe ganske annet enn den sistnevnte Guds egenskap.

Det apostelen legger i dette uttrykket ser vi spesielt i **Rom 3: 21-22**. Det er den Guds rettferdighet som åpenbares gjennom evangeliet. Det vil si Kristi stedfortredende, fullkomment rettferdige liv, som tilregnes alle troende, "så han kunne være rettferdig og rettferdiggjøre den som har troen på Jesus" (**Rom 3: 26**). Den er en gave til oss fra Gud selv. Derfor kalles den Guds rettferdighet, og er dermed den eneste rettferdighet som gjelder for Gud.

Apostelen sier i **Rom 3: 21-24**: "Men nå er Guds rettferdighet, som loven og profetene vitner om, blitt åpenbart uten loven, det er Guds rettferdighet ved tro på Jesus Kristus, til alle og over alle som tror. - For det er ingen forskjell, alle har syndet og står uten ære for Gud. Og de blir rettferdiggjort uforskyldt av hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus". I femte kapittel blir denne Guds rettferdighet beskrevet ennå mer utførlig, som den store "nådens gave i det ene mennesket Jesus Kristus, ... for de mange" (**Rom 5: 15**). Og Guds store plan med nåden forklares der slik at "likesom de mange kom til å stå som syndere ved det ene menneskes ulydighet, så skal også de mange stå som rettferdige ved den enes lydighet" (v. 19). Menneskene hadde ved syndefallet tapt all sin egen rettferdighet, og enhver mulighet til å bli rettferdige overfor Guds hellige lov. I denne tilstand ville menneskene for all evighet være fordømt. Derfor har Gud i sin store barmhjertighet fattet denne nådefulle beslutning, at han selv skulle gi mennesket en rettferdighet - en fullkommen oppfyllelse av loven, både av de ti bud og den straff som var uttalt for overtredelse av disse.

Denne rettferdighet står ferdig for menneskets regning, til å mottas i tro. Og når dette skjer, er mennesket ved denne rettferdighet fullkommen fri fra all skyld, og fra all den dom loven uttaler, og har navnet innskrevet i livsens bok fra verdens grunnvoll ble lagt, som arving til det evige liv. Om denne Guds rettferdighet er det engelen Gabriel taler i Daniels niende kap., når han sier om Kristi død: "... til å innelukke frafallet og til å forsegle synder og til å dekke over misgjerning og til å føre fram en evig rettferdighet". Det er denne Guds rettferdighet som skildres som "den beste

kledningen" (Luk 15: 22), som "bryllupsklær" (Mat 22: 12), og som "rent og skinnende fint lin som er gjort hvite i Lammets blod" (Åp 7: 14, 19: 8).

Nå sier apostelen at denne Guds rettferdighet åpenbares i evangeliet. Han sier ikke at først når evangeliet ble forkynt, ble denne rettferdigheten tilbudt, og kunne tilegnes av menneskene. For innfor Gud var "Lammet slaktet fra verdens grunnvoll ble lagt" (Åp 13: 8). Han sier heller ikke at denne rettferdigheten var ukjent i Det gamle testamente. Tvertimot har han nettopp i teksten henvist til en profets vitnesbyrd om rettferdiggjørelse ved tro (Hab 2: 4). Og i fjerde kap. viser han at Abraham ble rettferdiggjort ved at den samme rettferdighet ble tilregnet ham. Nei, det han sier er bare at den største og mest fullkomne åpenbarelsen av denne rettferdigheten skjer gjennom evangeliet.

Når det gjelder denne Guds rettferdighet, ser vi dens historie gjennom tre store tidsavsnitt i Guds husholdning, som vi skal legge merke til. Først da Gud fattet den nådefulle beslutning om dette i sitt evige råd. Dernest da han i Det gamle testaments forberedende tid gav løfte om den, og hvor alle de som i sannhet trodde på ham som skulle komme, ble tilregnet denne rettferdighet. For det tredje, når rettferdigheten fullt ut ble forkynt og åpenbart ved evangeliet. Herren Gud gav mange herlige løfter i GT om hvordan denne rettferdighet skulle åpenbares i evangeliets salige tid. F. eks. "min frelse kommer snart, og snart skal min rettferdighet åpenbares" (Jes 56: 1). Men apostelen tilføyer:

Av tro til tro. Dette uttrykket kan virke underlig og tåket. Noen har villet tolke det dit hen at det betyr: fra den tro en i Det gamle testamente hadde på den kommende Frelseren, - til Det nye testaments tro på den som allerede er kommet. Andre igjen mener det betyr: fra den ene grad av tro til den andre, osv. Men de må uten tvil ha oppfattet det rett, de som ser at første del av dette uttrykket, altså "av tro", hører inn i sammenhengen slik: "Guds rettferdighet av tro". Det betyr jo ganske enkelt at i evangeliet åpenbares Guds rettferdighet ved tro - altså den rettferdighet som vi får ved tro (i motsetning til "ved gjerninger"). Siste del av dette uttrykket, "til tro", vil si at det virker troen. Rettferdigheten ved tro åpenbares altså i evangeliet, så mennesker kan komme til troen. Det stemmer også godt overens med v. 5, der apostelen sier han har fått apostelembetet for å virke troens lydighet. Det betyr, som vi tidligere har sett, den lydighet at vi tror. Apostelen mener sikkert også å si at evangeliet hadde samme mål som apostelembetet: altså å åpenbare rettferdigheten ved tro, for at troen kunne fødes i menneskene og de kunne bli frelst.

Som det står skrevet: "Den rettferdige av tro skal leve". Her viser han til GT's skrifter (Hab 2: 4) som bekreftelse på det han nå har sagt og bevist, at dette ikke er noen ny lære han kommer med. Akkurat som han i v. 2 antyder at Gud til alle tider har rettferdiggjort menneskene på samme måte. Alle som noen gang er blitt rettferdige og salige innfor Gud, har blitt det ved troen på Kristus. I Heb 11: 4 sies dette allerede om Adams andre sønn, Abel. Betydningen blir helt klar når vi ser at det som sies, er at den som er rettferdig av/ved tro - han skal leve. Dvs.: Ingen blir rettferdig uten gjennom tro. Og bare slike skal eie det evige liv. To andre steder finner vi de samme ordene. Først i Gal 3: 11, der han er opptatt med å bevise at ingen kan bli rettferdige ved loven. Der bruker han dette uttrykket: "Den rettferdige av tro skal leve". I Heb 10: 38 formaner han de han skriver til, å bli faste i troen. Der bruker han igjen denne formuleringen, og gir straks en fyldig forklaring på hva han mener med dette gjennom hele det ellefte kapitlet, hvor han viser at helt fra verden ble til, ble Guds rettferdighet bare tilregnet menneskene ved troen.

Når så denne eneste vei til rettferdiggjørelse og salighet, åpenbares gjennom evangeliet, da må det vel gå opp for oss hvorfor det er bare evangeliet som er Guds kraft til frelse. Mange mener at enhver trøstefull tale om Gud og hans nåde, er et evangelium. Straks noen hører en slik trøstefull forkynnelse, så sier de at talen var evangelisk. Dette er en farlig villfarelse. Utallige er de som nok lever på en viss trøst i Guds nåde, men som går til evig fordømmelse. Nei, evangeliet er et helt konkret budskap. Akkurat som loven inneholder noen konkrete Guds bud, så er også evangeliet konkrete ord om veien til frelse - et herlig budskap: "Det er fullbragt". Men også et konkret bud: "Hyll Sønnen". Evangeliet forkynner at "ingen kommer til Faderen uten gjennom Sønnen". Evangeliet holder fram for oss den rettferdighet som tilregnes den som tror på Ham, og lærer at dette er den eneste veien til frelse. Evangeliet lar Gud få beholde all sin fullkommenhet, og lærer at ingen blir frelst hvis han ikke eier en rettferdighet som fullt ut tilsvarer alle lovens krav. Og en slik rettferdighet har vi bare gjennom Kristus. Evangeliet forteller oss at "rettferd og rett er din trones grunnvoll. Nåde og sannhet går fram for ditt åsyn" (Sal 89: 15). Det forkynner at bare den har evig liv, som alt her i livet er dømt for sine synder, men også alt her i livet er frikjent fra alle sine synder, har mottatt Guds benådning og blitt forenet med ham i én ånd.

En kan nok lykkes i å bygge opp et gudfryktig liv ved å gå en annen vei. Men bare på denne veien som evangeliet holder fram for oss, blir hjertet forvandlet. Bare ved evangeliet fødes det en ny skapning i menneskene, et himmelbarn som får leve i Guds salige velsignelse. Bare evangeliet er den uforgjengelige sæd ovenfra, som virker at vi fødes av Gud, som helliggjør og fornyer etter hans bilde. Alt dette forklarer oss hvorfor det bare er evangeliet som er Guds kraft til frelse for hver den som tror.

Rom 1, 18

18: For Guds vrede åpenbares fra himmelen over all ugudelighet og urettferdighet hos mennesker som holder sannheten nede i urettferdighet.

Her begynner tredje avdeling i dette kapitlet. Nå har apostelen som mål å vise at alle mennesker er under synd (kap. 3: 9), og etter den rettferdighet Gud krever dermed dømt til fortapelse (kap. 2: 12). Ved å påvise dette forholdet forbereder apostelen brevets store hovedemne, og forbereder dermed også leserens sinn for det samme, nemlig evangeliets budskap om den eneste veien til frelse: Jesus Kristus og hans forsoning.

Det verset vi nå har for oss er blitt oppfattet på forskjellig vis. Noen vil ha det til at det betyr det samme som det foregående verset, altså at Guds rettferdighet blir åpenbart gjennom evangeliet. Men hele den utvikling av emnet som følger heretter, viser det urimelige i en slik oppfatning. For det apostelen uttaler i dette verset er jo hvilken tilstand som råder over dem som ikke har mottatt evangeliet. I v. 16 og 17 har apostelen sagt at evangeliet er en Guds kraft til frelse, fordi Guds rettferdighet, som kommer av troen, åpenbares i evangeliet. I dette nye verset viser han hva vi i motsatt fall har i vente, om vi ikke har Guds Sønn. Da har vi bare Guds vrede. Og det viser han for at vi skal se hvor nødvendig, ja uunnværlig denne Guds nåde er for menneskene. Det er tankegangen i disse versene.

Men når det gjelder uttrykket "Guds vrede blir åpenbart", er det igjen noen som mener dette bare er det som foregår i ethvert menneskes samvittighet. De mener at når apostelen har sagt at også hedningene har loven i sin samvittighet og i Guds skaperverk, så skulle også Guds vrede dermed være

åpenbart. Men der er to forhold som viser at det ikke er det apostelen har ment. Først: Det ordet i grunnteksten som er brukt for "åpenbart", brukes ikke for naturlige åpenbareelser, som f. eks. gjennom vår samvittighet eller gjennom skapelsens verk. Det betegner det guddommelige og overnaturlige. Det har derfor uten tvil sammenheng med at Guds vrede skal åpenbares på den siste dag. Det andre som bekrefter dette, er at apostelen like nedenfor, i sin fortsettelse over emnet ([kap. 2: 5](#)), uttrykkelig taler om den dagen da Guds vrede og dom skal åpenbares. Han sier: "du hoper deg opp vrede til vredens dag, den dag da Guds rettferdige dom skal bli åpenbart".

Vi må ikke oppfatte Guds vrede som et utbrudd av en sinnstilstand hos Gud, i likhet med det som skjer når et menneske "blir vred". Nei, Guds vrede betegner i Skriften først og fremst hans hellige og forferdelige hat overfor all synd, og hans alvorlige nidkjærhet og urokkelighet i at synden skal straffes ([Sal 95: 11, Joh 3: 36 m. fl.](#)). For det andre står uttrykket Guds vrede også for selve de straffedommene Herren hjemsøker syndere med ([4Mos 16: 46, Sal 78: 38, 49, 50, Jes 5: 25](#)). Og denne Guds vrede har han jo gang på gang vist på jorden. Først skjedde det ved den dødsdom Gud uttalte over våre første fedre, Adam og Eva, hvis hans bud ble overtrådt. Så ser vi hvordan han forbannet jorden på grunn av deres synd, osv. Senere ser vi det i mange forferdelige straffedommer, som f. eks. den store syndfloden, ødeleggelsen av Sodoma og Gomorra ved ild fra himmelen, og hvordan Gud overgir hedninger i deres hjerters lyster til urenhet og skammelige lidenskaper ([v. 24-28](#)). Vi ser det i Jerusalems ødeleggelse, hvordan jødene ble spredt ut over verden, og generelt hvordan alle brudd på loven i den gamle pakt ble straffet i ufravikelig strenghet.

Men spesielt ser vi Guds vrede over all synd manifestert i Stedfortrederens forskrekkelige lidelse og død, da han tømte den bitre kalk "Faderen hadde gitt ham". Når våre syndere ble straffet på ham som var Guds elskede Sønn, på en så fryktelig måte, da må vel enhver fatte litt av Guds forferdelige nidkjærhet imot synden. Etter alt dette skal det likevel ennå en gang skje en Guds vredes åpenbarelse så stor, at når vi med tanken på Skriftens skildringer av hvordan det skal skje, kunne fristes til å si at hittil har Gud skjult sin vrede. Det skal komme en "vredens dag" da Guds vrede skal åpenbares i sin ytterste konsekvens. Det skjer "når Herren Jesus åpenbarer seg fra himmelen med sin makts engler. Han kommer med flammende ild, og tar hevn over dem som ikke kjenner Gud og over dem som ikke er lydige mot vår Herre Jesu evangelium. Den straff de skal lide blir en evig fortapelse borte fra Herrens åsyn og fra hans makts herlighet" ([2Tess 1: 7-9](#)). Da skal dommeren si til disse: "Gå bort fra meg, dere som er forbannet, til den evige ild" osv. ([Mat 25: 41](#)). Herren Jesus Kristus, han som er Sannheten i all evighet, har selv forkynt dette til oss.

Nå sier apostelen at Guds vrede skal åpenbares fra himmelen over all ugudelighet og urettferdighet hos mennesker som holder sannheten nede i urettferdighet. Her er noe som det er svært viktig at vi får gripe. Selvsagt hater Gud alle former for synd. Men det som Guds vrede altså skal åpenbares over, det begrenser seg til ugudelighet og urettferdighet. All synd er brudd på loven og mot Guds hellige vilje, men "ugudelighet" er likevel noe annet. Både ordet i grunnteksten, og vårt norske "ugudelighet", uttrykker at man ikke har aktelse for Gud, ikke verdsetter og frykter Gud, men rett og slett overser ham. En slik holdning gir seg igjen selvsagt utslag i all mulig urettferdighet, dvs. at en også i gjerning fritt bryter Guds bud, ikke gjør det en skylder Gud, seg selv og sin neste, men istedet gjør det som er synd. Det som da skjer er at en holder sannheten nede i urettferdighet, dvs. at vi undertrykker den sannhet vi kjenner til og som taler til vårt hjerte, og "holder den nede", så den ikke får herredømme i vår forstand og våre tanker. Alt sammen for at vi kan få handle fritt i synd og urettferdighet.

Dette er jo nettopp det Jesus sa var selve grunnen til fordømmelse. Han sa: "dette er dommen, at lyset er kommet til verden, og menneskene elsket mørket framfor lyset, for deres gjerninger var onde. For hver den som gjør det onde, hater lyset og kommer ikke til lyset, for at hans gjerninger ikke skal bli refset" (Joh 3: 19-20). At menneskene står til ansvar, og overfor en fordømmelse, det forutsetter, som vi også ser her, at de har et visst kjennskap til Gud og hans vilje, men med fullt overlegg bryter den. Og vår samvittighet bekrefter at dette er en rettferdig dom. Men så ville noen kunne spørre: Hva så med hedningene som ikke har Guds ord? Hvordan vil apostelen anvende denne uttalelsen på dem? Der har Paulus dette svaret: